

Maturitné okruhy zo slovenského jazyka a literatúry

Literatúra

- 1. Literatúra ako umenie**, charakteristika umenia, funkcia a druhy umenia. Literatúra – definícia, delenie, vývinové obdobia literatúry.
- 2. Staroveká literatúra** – orientálna a antická literatúru, charakteristika, hlavní predstavitelia, pamiatky, dráma .
- 3. Stredoveká literatúra** – charakteristika, rozdelenie, slovenská stredoveká literatúra – veľkomoravské a po veľkomoravské obdobie, pamiatky
- 4. Humanizmus a renesancia** – vo svetovej literatúre, predstavitelia ich hlavné diela, Shakespeare
- 5. Barok** – charakteristika, slovenská baroková literatúra, H. Gavlovič, M. Bell
- 6. Klasicizmus** – charakteristika obdobia, osvietenstvo a klasicizmus v slovenskej literatúre – Anton Bernolák, J. I. Bajza, J. Fándly, J. Hollý, J. Kollár, J. Chalupka
- 7. Romantizmus**- charakteristika, svetová literatúra, predstavitelia a ich diela. Slovenská romantická literatúra – okolnosti jej vzniku, charakteristika literatúry, L. Štúr, štúrovci – predstavitelia a diela
- 8. Realizmus** – charakteristika literatúry, svetová literatúra, predstavitelia, hlavné diela. Slovenská realistická literatúra – charakteristika literatúry, 1. a 2. vlna slovenského realizmu, predstavitelia, diela; poviedka, novela, román
- 9. Literárna moderna** – charakteristika literatúry, literárne smery, predstavitelia. Slovenská literárna moderna – I. Krasko.
- 10. Svetová literatúra medzi dvoma vojnami** – prehľad autorov a ťažiskových diel
- 11. Slovenská literatúra medzi dvoma vojnami** – **poézia** – vitalizmus, symbolizmus, j. Smrek
 - **próza** - sociálno-psychologický realizmus, socialistický realizmus, naturizmus - charakteristika literatúry, predstavitelia a diela
 - **dráma** – charakteristika, predstavitelia a diela, rozvoj divadla
- 12. Svetová literatúra po roku 1945** – charakteristika, americká lit., Beat Generation, francúzska lit. (existencializmus, absurdná dráma), nemecká lit., talianska lit., anglická lit., ruská lit. – charakteristika a predstavitelia + diela. Vysvetliť smer - magický realizmus, postmoderna.
- 13. Slovenská literatúra po roku 1945** – poézia, próza, dráma po 1945 – charakteristika, predstavitelia, tematika tvorby, oficiálna, samizdatová a exilová literatúra.

Slovenský jazyk

- 1. Jazyk a reč** – definície pojmov jazyk, reč, jazykoveda, funkcie jazyka, prirodzené jazyky a umelé jazyky, národný jazyk a jeho rozvrstvenie

- 2. Dejiny slovenského jazyka** – od obdobia Veľkej Moravy(9-10.stor.), Bernolákovské obdobie, Štúrovske obdobie, Reformné obdobie, Matičné obdobie, Martinské obdobie, Obdobie Československej republiky, Súčasná spisovná slovenčina (40. roky – dodnes), kodifikácia

- 3. Fonetika a fonológia** – charakteristika, klasifikácia slovenských hlások, spodobovanie, ortoepia, pravidlo o rytmickej krátení, prozodické vlastnosti reči

- 4. Lexikológia** – charakteristika, rozdelenie slovnej zásoby, členenie slovnej zásoby podľa rôznych kritérií, tvorenie slov, lexikografia- definícia, slovníky vlastnosti slovnej zásoby, sémantika, synonymia, homonymia, antonymia, polysémia, frazeológia – definícia, druhy, Rozdiely medzi češtinou a slovenčinou

- 5. Štylistika** – slohové postupy – charakteristika jednotlivých slohových postupov, ich vlastnosti, štýly a žánre, v ktorých sa dané postupy nachádzajú
- jazykové štýly – hovorový, odborný, umelecký, publicistický, administratívny, rečnícky charakteristika, lexikálne prostriedky, morfológické a syntaktické prostriedky daných štýlov , žánre jednotlivých štýlov, fázy tvorenia prejavu
Súkromný, motivačný list, úradný list, opis, charakteristika, úvaha

- 6. Zdroje informácií** – informačné pramene, bibliografia, spracovanie textu, citovanie, parafrázovanie, fázy tvorenia textu

- 7. Syntax** – veta, vetné členy, súvetia

- 8. Morfológia** – slovné druhy, gramatické kategórie

Povinné čítanie pre stredné školy a gymnázia - autori a literárne diela

Slovenská literatúra

Poézia

H. Gavlovič: Valaská škola – mravúv stodola (vlastný výber)

J. Kollár: Předzpěv zo Slávy dcery

S. Chalupka: Mor ho!

A. Sládkovič: Marína (vlastný výber)

J. Botto: Smrť Jánošíkova

J. Kráľ: Zakliata panna vo Váhu a divný Janko

I. Krasko (vlastný výber)

J. Smrek (vlastný výber)

R. Dilong (vlastný výber)

M. Válek: (vlastný výber)

M. Rúfus (vlastný výber)

J. Urban (vlastný výber)

Próza

M. Kukučín: Keď báčik z Chochoľova umrie

M. Kukučín: Dom v stráni

J. G. Tajovský: Maco Mlieč

B. S. Timrava: Ďapákovci

J. Cíger Hronský: Jozef Mak

P. Jilemnický: O dvoch bratoch

D. Chrobák: Drak sa vracia

A. Bednár: Kolíska

L. Mňačko: Ako chutí moc

D. Dušek: Kufor na sny

Dráma

J. Palárik: Dobrodružstvo pri obžinkoch

J. G. Tajovský: Statky-zmätky

I. Bukovčan: Kým kohút nezaspieva

M. Lasica – J. Satinský: Soirée

Inojazyčná literatúra

Sofokles: Antigona

W. Shakespeare: Hamlet

Molière: Lakomec

E. M. Remarque: Na západe nič nového

A. S. Puškin: Kapitánova dcéra